

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13461

Tarih : 12.08.2025

32808

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
11.08.2025

Güldeğer VARLI

Van Milletvekili

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kanunda yer alan görevi "İslâm dininin inanç, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek" şeklinde ifade edilmektedir. Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nın farklı inanç ve kültürlerle karşı tarafsız bir tutum sergileyerek toplumun huzuru ve güvenin sağlanması için gayret sarf etmesi ile gündeme gelmesi gerekirken her gün harcadığı devasa bütçe ve kadınların yaşam tarzına yönelik söylemleri ile gelmektedir. En son 1 Ağustos 2025 tarihli Cuma hutbesinde, kadınların giyim tarzına yönelik ifadeler kamuoyunda geniş yankı uyandırmış, çok sayıda kadın örgütü, sivil toplum kuruluşu ve kişiler bu söylemleri tepkiyle karşılamıştır. Hutbede, kadın bedeni ve kıyafeti "edep" ve "ahlak" gibi dini ve ideolojik kavramlar çerçevesinde hedef alınmış, estetik müdahaleler ve kişisel tercihlerin günah ve fitrata aykırı olduğu yönünde açıklamalara yer verilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, her yıl milyarlarca liralık bütçesiyle birçok bakanlığı geride bırakan devasa bir kuruma dönüşmüşken, kadınların maruz kaldığı sistematik şiddet, kadın cinayetleri ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılıkla, artan erkek şiddetine ve toplumsal şiddet haline karşı şiddeti önleyici somut ve etkin adımların atılması için adım atmamış aksine sessiz kalmaktadır. Her gün kadınları katleden, cinsel şiddet uygulayan ve kadın haklarını ve kazanımlarını yok sayan erkek-devlet şiddetine sessiz kalan Diyanet Başkanlığı konu kadınların giyimi olunca Cuma hutbesinde dile getirmiştir.

Özellikle kadınların kendi yaşamları, bedenleri ve kıyafet tercihleri üzerinden yapılan bu tür açıklamalar, yalnızca toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmemekte, aynı zamanda kadınlara yönelik şiddetin toplumsal zeminini de güçlendirmektedir. Bu tür söylemlerin, kadınları hedef gösterdiği, kadına karşı şiddeti meşrulaştırdığı ve faileri cesaretlendirdiği yönündeki eleştiriler göz ardı edilmemelidir.

Bu bağlamda;

1. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 1 Ağustos 2025 tarihli hutbesinde kadınların giyim tarzı, estetik müdahaleleri ve bedenleri hakkında yapılan değerlendirmeler kamuoyunda geniş tepki toplamıştır. Bu hutbenin hazırlanma gerekçesi ve dayanağı nedir? Bu hutbe hangi denetim süreçlerinden geçmiştir? Yapılan bu hutbe içeriğine dair herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?
2. Bahsi geçen hutbenin içeriğinde yer alan ifadelerin kadınlara yönelik şiddeti teşvik edici ve toplumsal kutuplaşmayı artırıcı nitelikte olduğu yönünde eleştiriler yapılmıştır. Bu eleştiriler hakkında Diyanet İşleri Başkanlığından ve bakanlığınız tarafından herhangi bir açıklama olacak mıdır?
3. Söz konusu hutbede kadınların özgür iradeleriyle verdikleri yaşam ve bedenlerine dair kararlar açıkça hedef alınmıştır. Bu söylemin Anayasa'da güvence altına alınmış kişi hak ve özgürlükleri ile çelişmesine rağmen kullanılmasının gerekçeleri nelerdir?
4. Kadın cinayetleri, şiddet mağduru kadınlar veya kadına yönelik ayrımcılık yerine kadınların giyim tarzı gündeme getirilerek erkek şiddetine meşruluk kazandırmıyor mu?
5. Kadınların yaşam hakkına yönelik tehditler, yargısız infazlar, sistematik şiddet ve taciz vakaları hakkında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından şimdiye kadar yayımlanmış hutbe, fetva ya da kamuya açık açıklamalar var mıdır? Varsa içerikleri nelerdir?
6. Diyanet'in hutbelerinde kadınlara yönelik sürekli olarak ahlaki ve dini denetim uygulanırken, kamu kurumlarında ve güvenlik güçlerinin dahil olduğu insan hakkı ihlalleri neden gündeme getirilmemektedir?
7. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2025 yılı bütçesi içinde kadın hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin projelere ayrılan kaynak ne kadardır?